

SOK-BULLETTINEN

SVERIGES
OLYMPIAHISTORIKERS FÖRENING

NR 3 1989

Från start nr 11

Ordförande: Ture Widlund, Torsgatan 56, 11337 Stockholm
Vice ordf: Lennart Dahllöf, Södertälje Kassör: Joachim Bengtsson, Sundbyberg
Övriga styrelseledamöter: Wolf Lyberg (utsedd av SOK), Werner Schaffer, Jack Elfström

OLYMPIAHISTORISKA KONGRESSER

Under innevarande olympiad har det hållits två internationella idrotts-historiska konferenser med olympiskt tema.

I juni 1988 i Sarajevo, "The Olympic Movement, Past, Present and Future", och i maj 1989 i Olympia, "The Olympic Games Through the Ages: Greek Antiquity and Its Impact on Modern Sport". Den förra konferensen ordnades av ICOSH och den senare av HISPA.

I Sarajevo var det 47 deltagare från 18 länder i 5 världsdelar, i Olympia 85 deltagare från 27 länder i 5 världsdelar. 23 st deltog i båda konferenserna.

Vad får man då ut av sådana konferenser? Ja, ett stort antal föredrag, i Sarajevo 36 st och i Olympia ca 60. I Olympia var det så många att man måste hålla parallella sessioner. Föredragen handlar om allt som har Olympisk anknytning. Det är mera föredragshållarnas intressen än konferensernas tema som styr programmet. Så var det t.ex. knappast någon i Olympia som talade om det antika Greklands inflytande på den moderna idrotten.

Bland föredragen i Sarajevo kan nämnas "Tennis at the Olympic Games" av Heiner Gillmeister, Västtyskland. Han visar att segraren 1896, John Pius Boland, inte, som legenden säger, råkade vara i Athen som turist under spelen utan var där just på grund av de Olympiska Spelen. Boland hade dessutom månaderna före OS vistats i Tyskland. Det är sannolikt att han redan då lärt känna sin dubbelpartner i Athen, tysken Friedrich Traun. Att de båda träffades för första gången i en affär i Athen för att köpa var sin tenniser racket och då gjorde upp om att ställa upp i dubbel tillsammans kan heller inte vara sant, då båda bevisligen hade med sig egna racketar till Athen.

De nationer som uppstod efter första världskriget, Polen, Tjeckoslovakien och Jugoslavien, är angelägna att visa att de var med i OS även före 1914, även om de då inte var egna nationer. Jugoslaven Franjo Frntic vi-

sar att Ungerns förste IOK-ledamot, Ferenc Kemeny, var från Vojvodina i nuvarande Jugoslavien, liksom Momcsillo Topavicza (Momcilo Tapavica), deltagare 1896 och György Sztantics (Djordje Stantic) segrare i 3.000m gång vid extraspelen 1906.

Jan Grexa, Tjeckslovakien, visar att bl.a. Alajos Szokoly (Alojz Szokol), deltagare 1896, Zoltan Halmay (HalmaJ), 2 guld, 4 silver och 1 brons i simning 1900-1908, och Miklos Kovacs (Mor Koczán), brons i spjut 1912, var slovakar.

Manfred Lämmer, Västtyskland, avslöjar något om orsakerna till att Söul, och inte storfavoriten Nagoya, fick spelen 1988. Sydkoreanerna förmådde ett antal IOK-ledamöter att rösta på Söul med motiveringen att Söul hade ju ändå ingen chans, men fick man bara tillräckligt många röster kunde man komma undan med en hedersam förlust i stället för att helt tappa ansiktet. Att så många skulle rösta på det sättet räknade bara sydkoreanerna med.

Det var med samma typ av argument som sydkoreanerna vid OS 1988 förmådde 3 boxningsdomare att ge segern till Park Si-Hun mot Ray Jones i det mest skandalartade domslut man sett.

Bland föredragen i Olympia kan nämnas ett av Joachim Rühl, Västtyskland. Han avslöjar långt gångna förbindelser mellan William Penny Brooke, Much Wenlock Olympian Society, och Athen i början på 1890-talet. Hade inte Pierre de Coubertin hunnit före är det inte omöjligt att grekerna ordnat de första moderna olympiska spelen på egen hand. Efter de lyckade spelen i Athen 1896 vill grekerna att spelen för all ska framtid förläggas till Athen, något som Pierre de Coubertin kunde avstyra. Och tur var väl det, med tanke på hur det gick med grekernas egen serie, som var på tal om att börja redan 1898. Endast 1906 lyckades grekerna ordna spel i sin egen serie.

Norrmannen Kristen Mo redogör för den norska inställningen till vinter-OS under 1920-talet, som var minst sagt splittrad. Sverige, Finland och Norge var eniga i sitt mostånd mot förslagen till vinter-OS, som tillkom så att säga bakvägen. Genom det nordiska motståndet tillkom, som en kompromiss, den "Internationella vintersportveckan" i Chamonix 1924. Då IOK på sin session i Lissabon 1926 beslöt att retroaktivt göra denna till de första vinter-OS ändrades förutsättningarna. Skulle Norge, det obestridligt ledande vintersportlandet, demonstrera mot beslutet om vinter-OS genom att utebli 1928? Diskussionens vågor gick höga och med knappast möjliga marginal, 29-27, beslöt Norges Skiforbund att delta. Dess styrelse, där majoriteten var emot, tvingades avgå.

Gigliola Gori, Italien, har gått igenom vad den italienska pressen skrev om OS i Athen 1896. Minst 5 italienska journalister var på plats under spelen. 7 italienare var anmälda men Gori lyckas bara identifiera 4 av dem. Ingen tidning nämner ens den ende italienske deltagaren, skytten Rivabella. Italienarna skriver mest om "affären" Carlo Airoidi. Denne tog sig till fots från Milano till Athen för att delta i Marathonloppet, men inte fick starta då hans amatörstatus ifrågasattes.

Shuko Honma, Japan, tog upp den japanska kvinnoidrottens stora portalfigur, Kinue Hitomi. Det är förvånansvärt hur mycket hon hann med, med tanke på hennes korta liv. Hon avled 1931, endast 24 år gammal. Från början gymnastiklärare blev hon journalist vid Osaka Mainichi. Hon

IOK-SESSIONEN PÅ PUERTO RICO

På mötet avhandlades och beslöts följande.

Juan Antonio Samaranch omvaldes som president för en tid av 4 år. Som ende kandidat valdes han med acklamation.

I Söul beslöt man att det från sessionen 1989 skall finnas 4 vice presidenter. Antalet ledamöter i exekutivkommittén, 11 st, skall dock inte ändras, men sammansättningen blir 1 president, 4 vice presidenter och 6 ledamöter. Då mandattiden är 4 år kommer en vice president att väljas varje år. Till 4:e vice president valdes, med acklamation, He Zhenliang, Kina. Schweizaren Marc Hodlers mandattid i exekutivkommittén löpte ut och i hans ställe valdes Robert Helmick, USA.

2 nya medlemmar valdes in. Walter Tröger, Västtyskland, i stället för Berthold Beitz, och Fernando Ferreira Lima Bello, Portugal, i stället för Pereira de Castro.

Av 44 internationella förbund har 19 uteslutit eller suspenderat Syd-Afrika, i 22 är Syd-Afrika fortfarande fullvärdig medlem och i 3 är statusen oklar.

De som efter 31.8.1989 tävlar i Syd-Afrika får i fortsättningen inte delta i OS.

Tennis blir olympisk sport i Barcelona 1992. ITF måste dock utesluta Syd-Afrika för att få full olympisk status.

På prov kommer i fotbollsturneringen endast spelare som vid tiden för OS är under 23 år att få delta. Gäller även kvalspelet. Det innebär att man måste vara född efter 31.7.1969 för att spela kval till eller slutspel i OS 1992. Man undrar om inte detta står i strid med IOK's egna stadgar som förbjuder all diskriminering. Nu blir ju de facto alla spelare födda före 1.8.1969 diskriminerade.

1996 blir det inga demonstrationssporter. 1992 i Barcelona är rullskridskohockey, pelota och taekwondo demonstrationssporter.

Triathlon, som nyligen bildat ett eget världsförbund, ligger bra till för att komma med 1996.

Lillehammer har tecknat avtal gällande sponsorprogrammet TOP.

IOK erkänner f.n. 19 dopinglaboratorier världen runt. 1990 kommer IOK att sätta upp ett "flygande dopinglaboratorium", som oanmält skall kunna ta dopingprov var och när som helst.

1993 kommer den 100:e sessionen att hållas i Monaco. Se dock vad Wolf Lyberg skriver om numreringen av IOK-sessionerna i föregående nr av SOF-Bulletinen.

OLYMPISKT MATERIAL I IDROTTSBOKEN

ALLMÄNT	År	Sid
-----	----	----
Alvar "Lia" Johnson: Tankar inför skidolympiaden	1947	36
Bengt Ahlbom: Varning för guldfeber	1948	25
Sven Hansson: Olympiaden litet på avstånd	1949	10
Enzio Sevon: Finland som Olympisk värd	1952	20
Carl Klausen: Australien och OS-perspektiven	1956	18
Sven Hansson: Cortina - Stockholm - Melbourne	1957	25
Sven Hansson: Olympiska relativiteter	1961	38
Bo Alm: Mexiko är landet för vilket Olympiaden blivit ett heligt ting	1968	IS10
Sven-Ulf Pettersson: Idrotten spelar huvudrollen - olympisk resumé för 1968 med tabeller och stjärnporträtt	1969	IS 8
Ulf Pettersson: De Olympiska Spelens historia (antiken)	1972	IS 8
Erik Jufält/S.Gustafson: Från Atén 1896 till Mexico City 1968	1972	IS20
Erik Jufält: Märkligt och minnesvärt från gamla tider	1972	IS26
Erik Jufält: Plock bland kuriosa	1972	IS48
Rune Månzon: SOK och näringslivet	1981	48
Björn Walden - Ulf Pettersson: Hur gick det för Lake Placid?	1983	IS50
Frille Eriksson: Sarajevo blev en svensk och nordisk Eriksgata med kung Gunde Svan	1985	61
Lars Andersson: Sydkorea, ny idrottsnation med gamla traditioner	1988	82
Birger Buhre: OS ett allt större forum för politiska budskap	1988	92
Stig Gustavson - Leif Larson: Handbollen i OS och VM	1989	58
Wolf Lyberg: Från LA till Söul - en händelserik olympiad med flera stormperioder	1989	104
STATISTIK		

Tabellsammanställningar för spelen 1968	1969	IS14
Skridsko. Samtliga Olympiska Spel (medaljörer o sv deltagare)	1970	IS79
Brottning. Olympiska Spel (medaljörer o svenska deltagare)	1971	IS26
De olympiska sommarspelen i statistikens ljus. Medaljördelning och medaljpoäng 1896-1968	1972	IS17
Sovjet i OS.	1980	IS92
Sovjets samtliga OS-guld (per sport och spel)	1980	IS93
Syd-Afrikas olympiamästare (per sport och spel)	1983	IS87
Jesse Owens med fyra guld blev nummer ett i U.S. Olympic Hall of Fame	1984	82
USA:s samtliga OS-segrare (per sport och gren)	1984	85
Så här slog OS-bojkotten	1985	23
Sydkoreas olympiamästare	1988	88
Tabellsammanställningar för Spelen 1988	1989	18
Handbollen i OS-VM (matcher, mästarlag, svenskar m.m.)	1989	96

Sigge Bergman: Det olympiska maktspelet

	År	Sid
När Sapporo fick vinterspelen 1972 föll årets bomb - Mexico City och amatörfrågan svåraste huvudvärken	1967	IS 3
IOK behärskar inte ämnet	1968	IS 2
Inför trycket från en samlad olympisk värld måste t.o.m. högsta krafterna ta reson	1969	IS 2
Nu skall amatörhyckleriet bort - breddad attack mot Brundage	1970	IS 2
År Brundages OS-saga slut efter 1971?	1971	IS 3
Den olympiska världen är sned - hämnden ljuvt valspråk för OS-gudar	1971	IS 2
Brundage lämnade IOK - nu hoppas vi på Killanin	1973	IS 2
4-0 till Killanin, som i Varna förde IOK-medlemmarna ner på jorden igen	1974	IS 2
IOK-kongressen i Wien ett steg i rätt riktning	1975	IS 2
Kan IOK ta ansvaret för det olympiska storhetsvansinnet?	1976	IS 2
Politiska förvecklingar men spelen 76 de bästa någonsin	1977	IS 2
Delikata problem ökar demokratin inom IOK	1978	IS 2
Sjudande aktivitet på alla olympiska fronter	1979	IS 2
Kina åter med i IOK - bojkotthot mot Moskva	1980	IS42
Den olympiska elden blev en afghanistansk brankfackla	1981	IS55
IOK-kongressen i Baden-Baden gick, med aktiva i huvudrollen, i förändringens och hoppets tecken	1982	IS45
Sverige kämpade förgäves om OS 1988 men står i högtur inför 92 - om sportlig rättvisa då får råda	1982	IS50
Samaranch uttröttlig olympisk resenär, besök i 47 länder på ett enda år	1983	IS43
Norden i högtur inför vinterspelen 1992	1984	39
Nya sporter i OS och tro på framtiden trots amatörreglerna	1984	44
IOK står stark och enad med "Arbete för världen och dess framtid" som motto	1985	44
Kraschlandningen i Lausanne - varför fick inte Sverige vinter-OS 1992?	1987	33

IS: Internationell special

DEN MYSTISKE ISHOCKEYSPELAREN

I Sveriges första olympiska ishockeylag, Antwerpen 1920, fanns bland spelarna en med efternamnet Mattsson. Hans förnamn har det däremot varit olika bud om. Han har omväxlande kallats Arne och Anton. Hans riktiga namn är emellertid HANSJACOB MATTSSON, IFK Gefle. Han deltog i den allra första SM-finalen i bandy 1907, där IFK Gefle förlorade med 4-1 mot det på den tiden närmast oslagbara IFK Uppsala.

Vid tiden närmast efter första världskriget vistades han för affärsstudier i Tyskland. Där kom han i kontakt med och började spela ishockey. Så kom det sig att ha togs ut till det svenska ishockeylaget till OS 1920.

Vinter-OS 1988

	Alp	Bob	Ish	Kon	Rdl	Ski	Ssk	Skr	Herrar	Damer
AHO		2				1			3	-
AND	2/ 2								2	2
ARG	5/ 5				1	1	3		10	5
AUS	3	5		2/ 2		2	1	4	17	2
AUT	9/ 8	8	23	1/ 1	6/ 1	12/ 4	5	2/ 1	66	15
BEL				-/ 1					-	1
BOL	6								6	-
BUL	4	5		1/ 1	2/ 1	7	5		24	2
CAN	10/ 8	7	22	9/ 8	5/ 1	11/ 5	5	9/ 7	78	29
CHI	5								5	-
CHN				3/ 3		1/ 2		2/ 2	6	7
CRC	2					1			3	-
CYP	2/ 1								2	1
DEN				1					1	-
ESP	3/ 3			-/ 1	1	3/ 1			7	5
FIJ						1			1	-
FIN	-/ 1		22			17/ 6	5	2	46	7
FRA	9/ 9		21	3/ 3	-/ 1	11	7	3/ 2	54	15
FRG	9/ 8	8	23	4/ 4	6/ 1	14/ 4	5	3/ 2	72	19
GBR	6/ 6	9		5/ 5	3/ 1	7/ 2	4	2	36	14
GDR		10		2/ 2	7/ 3	7/ 5	6	4/ 6	36	16
GRE	2/ 1					3			5	1
GUA	3/ 1					2			5	1
GUM							1		1	-
HOL								6/ 5	6	5
HUN				1/ 2		1	1		3	2
IND	2/ 1								2	1
ISL	1/ 1					1			2	1
ISV	-/ 1	4			-/ 1				4	2
ITA	8/ 3	9		2/ 2	5/ 3	9/ 7	6	2/ 1	41	16
JAM		4							4	-
JPN	3/ 2	4		2/ 3	3/ 2	11	4	9/ 4	36	11
KOR	4			1/ 1		5	5	3/ 3	18	4
LIB	4								4	-
LIE	7/ 2				1	3			11	2
LUX	1								1	-
MAR	3								3	-
MEX	4	4		1/ 1		1			10	1
MGL						2/ 1			2	1
MON	1	2							3	-

	Alp	Bob	Ish	Kon	Rdl	Ski	Ssk	Skr	Herrar	Damer
NOR	3		23			16/ 8	6	5/ 2	53	10
NZL	2/ 1	5				-/ 1			7	2
PHI					1				1	-
POL	-/ 1		22	2/ 1		3		1/ 2	28	4
POR		5							5	-
PRK				1/ 1				2/ 2	3	3
PUR	5/ 1				2		1		8	1
ROM	-/ 1	5			-/ 1	-/ 4			5	6
SMR	4					1			5	-
SUI	9/ 8	10	22	1/ 1		14/ 5			56	14
SWE	8/ 4	2	22	1/ 1	2	9/ 7	4	6/ 1	54	13
TCH	2/ 3		22	3/ 3	2	14/ 4	5	1	49	10
TPE	5	5		1/ 1	1/ 1				12	2
TUR	4					4			8	-
URS	2/ 1	10	21	9/ 8	7/ 3	12/ 6	5	12/ 5	78	23
USA	9/ 8	9	22	8/ 8	8/ 2	16/ 5	5	10/ 7	87	30
YUG	5/ 4	2		-/ 1		7	1	1/ 1	16	6

Summa per idrottsgren:

Alpint	176/95
Bobsleigh	134
Ishockey	265
Konståkning	64/65
Rodel	63/22
Skidor	230/77
Skidskytte	90
Skridsko	89/53

Summa totalt:

Herrar/Damer 1111/312

Summa Vinter: 1423

Nationsförkortningarna är de som Internationella Olympiska Kommittén fastställt och som bl.a. återfinnas i Strömbergs-Brunnhages Olympiabok 1988.

SOF-MÖTE I LILLEHAMMER 1994?

Öyvind Tronstad, en av SOF's norska medlemmar, föreslår att SOF 1994 håller ett möte i Lillehammer i samband med vinter-OS. En bra idé som SOF skall ta fasta på. Vid ett eventuellt möte i Lillehammer måste det bli våra medlemmar i Norge som står för arrangemangen.

Öyvind Tronstad har f.ö. deltagit i frågesportprogrammet "Kvitt eller dubbelt" i norsk TV i ämnet "Vinter-OS" och vunnit maximala 48.000 kr. SOF gratulerar till framgången och till kunskaperna.

PROGNOS FÖR 10 ÅR SEDAN

Den tyska idrottstidningen "Der Leichtathlet" gjorde 1979 en prognos över hur världsrekorden skulle se ut 1988 samt gränsen överhuvudtaget för den mänskliga prestationsförmågan. De flesta sådana prognoser brukar snabbt komma på skam, d.v.s. rekordens utveckling blir genomgående bättre än prognoserna. Det kan därför finnas anledning till att se hur "Der Leichtathlet" lyckades.

HERRAR	PROGNOS		VÄRLDSREKORD	ABSOLUTA GRÄNSEN	NYA REKORD 1989
	1988				
100m	9.82-	9.90	9.79 +	9.70	
200m	19.50-	19.75	19.72 =	19.25	
400m	42.90-	43.30	43.86 -	42.10	43.29 =
800m	1.41.5 -	1.42.8	1.41.73 =	1.40.0	
1.500m	3.29.0 -	3.30.5	3.29.46 =	3.28.0	
5.000m	12.52	-13.03	12.58.39 =	12.45	
10.000m	27.00	-27.12	27.13.81	26.45	27.08.23 =
110m h	12.98-	13.08	12.93 +	12.85	12.92
400m h	46.10-	46.90	47.02 -	45.15	
3000m h	7.54	- 8.00	8.05.4 -	7.45	8.05.35
Längd	8.90		8.90 =	9.15	
Höjd	2.39-	2.42	2.43 +	2.45	2.44?
Stav	5.80-	5.90	6.06 +	5.95 +	
3-steg	18.10-	18.40	17.97 -	18.70	
Kula	22.60-	23.30	23.06 =	23.80	
Diskus	74.00-	76.70	74.08 =	82.50	
Spjut	97.20-	99.50	104.80 +	108.00	
Slägga	81.90-	85.00	86.74 +	90.50	
DAMER					
100m	10.65-	10.75	10.49 +	10.50 +	
200m	21.50-	21.70	21.34 +	20.95	
400m	47.2 -	48.1	47.60 =	46.70	
800m	1.51.5 -	1.53.0	1.53.28 -	1.48	
1.500m	3.49.0 -	3.51.5	3.52.47 -	3.46	
100m h	12.15-	12.30	12.21 =	12.05	
Längd	7.25-	7.45	7.52 +	7.60	
Höjd	2.06-	2.10	2.09 =	2.17	
Kula	23.80-	25.00	22.63 -	26.50	
Diskus	75.50-	78.10	76.80 =	82.50	
Spjut	71.50-	74.60	80.00 +	81.00	

Prognosen omfattar bara de grenar som var olympiska 1979. Därför saknas 3.000m, 10.000m och 400m häck för damer.

Efter 1988 års världsrekord har markerats om de är bättre än prognosen, +, sämre än prognosen, -, eller håller sig inom prognosens ramar, =.

Man måste säga att prognosen lyckats bra. Av 29 världsrekord höll prognosen för 11, 10 är bättre och 8 är sämre än prognosen. Av de som var sämre var det 2 som förbättrades under 1989, 400m och 10.000m herrar, så att prognosen uppfylldes 1 år för sent.

I en gren, spjut herrar, har förutsättningarna ändrats p.g.a regeländring. Jämförelsen har därför gjorts med sista världsrekordet enligt den gamla regeln.

Frågetecknet efter 2.44 i höjd beror på att enligt vissa uppgifter var inte höjden 2.44 utan några mm lägre. Det är ännu oklart om det verkligen är ett nytt rekord eller bara tangering av det gamla.

2 världsrekord är redan nu bättre än "Der Leichtathlets" absoluta "gräns" för mänsklig prestationsförmåga, stav och 100m damer. I ytterligare några grenar, 1.500m herrar, höjd herrar, längd damer och spjut damer är världsrekorden nu så nära "gränsen" att den med all sannolikhet kommer att passeras under de närmaste åren. Av de 1979 förespårda gränsvärdena är det egentligen ingen som ser ouppnåelig ut. Lär sig aldrig de här prognosmakarna av sina föregångares underskattning av människans prestationsförmåga?

OLYMPIAHISTORISKA KONGRESSER

(forts från sid 2)

skrev flera böcker, bl.a. en om träning i friidrott, en om de antika och moderna Olympiska Spelens historia, en självbiografisk. Hon var tränare för de kvinnliga japanska friidrottarna, organiserade träningsläger, var med i styrelsen i Japans kvinnliga idrottsförbund, ledare för den japanska truppen till "kvinno-OS" i Prag 1930. Sitt internationella genombrott fick hon i "kvinno-OS" i Göteborg 1926 med bl.a. guld i längdhopp och stående längdhopp. I Amsterdam 1928 blev hon Japans första kvinnliga OS-medaljör med silver på 800m. Hennes sista stora internationella tävling var "kvinno-OS" 1930, då hon försvarade sitt mästerskap i längdhopp. Hitomis hektiska liv, med för många uppdrag och åtaganden, var en bidragande orsak till hennes alltför tidiga bortgång.

Den största behållningen vid sådana här konferenser är dock inte föredragen, utan det att man kan knyta kontakter med andra idrottshistoriker till ömsesidig båtad. Man utbyter information och delger varandra sina erfarenheter. Man kommer överens om att bistå varandra med det man håller på med. Själv kunde jag informera italienarna om den ende italienske deltagaren i Athen 1896. Norrmännen upplyste om att Norge i St Louis 1904, trots att Norge inte deltog, tog 1 guld, 1 silver och 2 brons. Två i USA bosatta deltagare, Bernhof Hansen, guld i brottnings tungvikt, och William Hogenson, silver på 60m och brons på 100m och 200m, var födda i Norge och fortfarande norska medborgare, hävdas det från norsk sida.

Ture Widlund

BIBLIOGRAFI

Ture Widlund: Weightlifting at the Olympic Games 1896-1988.
International Weightlifting Federation. Budapest 1989. 400 sid. Kr 100:-.

Friidrott har hittills, anser jag, varit den enda idrott vars olympiska siffror samlats riktigt ordentligt med alla ,nåja, resultat, basdata om deltagare, &c. Främsta verk är, enligt min mening, Ekkehard zur Megedes "Die Geschichte der olympischen Leichtathletik/Die olympischen Leichtathletik", tre band utgivna 1968, 1969 och 1984. Tredje bandet tillägnades f.ö. Rooney Magnusson, zur Megedes främste medarbetare. Och det finns flera bra publikationer om OS-friidrott.

Nummer 2 har nu blivit tyngdlyftning, och det tack vare vår redan internationellt välkände OS-historiker Ture Widlund, som bland mycket annat också är medlem i Internationella Tyngdlyftningsförbundets, IWF, historiska och statistiska kommission.

Fyra års enträget arbete har nu resulterat i en imponerande sammanställning. På 400 A5-sidor finns verkligen allt av värde i sifferväg i fråga om olympisk tyngdlyftning med flera varianter av tvärstatistik.

Låt oss gå igenom innehållet, plocka några fakta och kommentera här och där.

Bestämmelser rörande anmälningar, deltagande, kvalgränser m.m.

Tävlingsplatser och typ/märke på skivstänger.

Svenska Eleiko stod för stängerna 1976.

Program, antal åskådare och sålda biljetter samt intäkter för varje tävlingspass och totalt för varje spel.

Medaljörer: Resultat för varje klass i kronologisk ordning, index över medaljörerna nation-för-nation samt medaljfördelning spel-för-spel och totalt. Bortsett från medaljfördelningen återkommer naturligtvis uppgifterna i senare avsnitt.

Sverige har 4 brons. I Antwerpen 1920 var Albert Pettersson egentligen delad 2:a i -75kg-klassen, men han förlorade silvret till italienaren Pietro Bianchi efter lottdragning(!) sedan omlyftning inte kunnat skilja dem åt.

I OS-premiären 1896 hade de två främsta i 2-armslyft båda 111.5 kg. Dansken Viggo Jensen vann då över Launceston Elliot, Storbritannien, tack vare - hör och häpna - bättre still! Jensen stod stilla, medan britten börde fötterna. Numera är det kroppsvikten som avgör vid lika resultat.

Samtliga slutresultat spel-för-spel med kroppsvikt (t.o.m. 1932 är det många luckor, före 1920 förekom dock endast en viktklass, kroppsvikten hade ingen betydelse) och delresultat för varje lyftare.

Samtliga ordinarie lyft och extralyft (=världsrekordförsök) samt en förteckning över lyftare med 14, 9 resp 6 lyckade lyft i en tävling.

Uppgifter saknas från 1920, i fråga om dokumentation de svåraste av alla spel, och dessutom är Widlund osäker på ett fåtal ev. lyft 1904 och 1928. Men vilket jobb det måste ha varit att få fram allt det andra!

Beträffande lyft i en tävling missade 3 man, bl.a. Sveriges Martin Olofsson, -67.5kg, endast ett av 15 lyft i 5-kampen 1924. Därefter har 23 lyftare klarat alla sina försök, 9 man 1928-1972 (9 lyft i press, ryck och stöt) och 14 man 1976-1988 (6 lyft i ryck och stöt), bl.a. Michael Persson, -100kg, 1980.

Index över alla OS-lyftare nation-för-nation med födelse- och i förekommande fall dödsdata, resultat per spel med viktklass, grupp (A, B eller C) vederbörande tävlat i, kroppsvikt, placering, total- och delresultat samt i vissa fall kommentarer. Vad gäller födelse- och dödsdata anges också avvikelser i förhållande till resp spels officiella rapport/deltagarlista och till Erich Kampers "Lexikon der 14.000 Olympioniken".

Inalles 1.672 lyftare från 110 nationer har gjort 2201 starter 1896-1988 (tyngdlyftning var inte med i OS 1900, 1908 och 1912).

Sverige har haft 48 OS-lyftare, varav 8 deltagit i 2 spel. Den förste var legendariske kraftsportmannen "Calle Sven", Carl Svensson, som 1906 var 5:a i 1-armslyft i den enda viktklassen som fanns då. I samma spel ingick han f.ö. i bronslaget i dragkamp.

Bortsett från kroppsvikt, delresultat och kommentar finns samma uppgifter i ett andra index upplagt spel-för-spel med lyftarna nationsvis i viktklassordning.

Förteckning över lyftare som deltagit i 3 eller flera spel.

"Värst" är ungraren Imre Földi med 5 OS, 1960-1976.

Antal lyftare (även antal starter 1896-1906) per nation, klass och spel.

Sverige har som mest haft 7 lyftare i ett OS, 1952, men var inte med alls 1896, 1904 och 1932).

Diskvalifikationerna.

Ett dystert kapitel med 20 lyftare "diskade" för doping. (Att det rör sig om doping nämner dock inte Widlund!) Fallen fördelar sig med 2 st 1972, 8 st 1976, 5 st 1984 och 5 st 1988, samt på följande 13 nationer: Algeriet, Bulgarien 4, Grekland, Iran, Libanon, Polen, Rumänien, Spanien, Sverige 2, Tjeckoslovakien, Ungern 2, USA 2 och Österrike 2.

Officiella världsrekord (och resultat lika bra eller bättre än berörda rekord) vid varje spels början och satta i resp spel.

Olympiska rekordens utveckling.

Funktionärer, spel-för-spel och index nation-för-nation.

1906 hittar vi namn som Victor Balck, J. Sigfrid Edström och James Sullivan bland jurymedlemmarna. Utöver Balck och Edström har Sverige haft åtminstone 4 olympiska funktionärer i tyngdlyftning, senast 1972, Yngve Frölander. En juryledamot i Antwerpen 1920 lär ha varit från Sverige, men namnet är inte känt. Kan någon hjälpa Ture Widlund?

Mina enda invändningar - efter en snabb genomgång - gäller medaljstatistiken och dispositionen av materialet.

I medaljfördelningen på nationer "spökar" 1896 igen. Då delades inga guldmedaljer ut, segrarna fick silvermedaljer, tvåorna bronsmedaljer, treorna inga medaljer alls. I Widlunds totaltabell står t.ex. Danmark för 1 guld och 2 silver, men av index över medaljörerna och medaljtabellerna för resp. spel framgår att de två aktuella danska lyftarna har 2 silver och 1 brons.

Det är placeringarna 1-2-3 som är viktiga och dessa har kommit att stå för guld-silver-brons även om det inte är en gnutta guld i "guldmedaljerna". Vad medaljerna är tillverkade av kan anges i en fotnot. Vid summeringar, jämförelser mellan olika spel o.d., är det enbart förvirrande att strikt gå efter vad medaljerna är tillverkade av. I så fall har det bara delats ut riktiga guldmedaljer i olympisk tyngdlyftning 1904 och 1906, senare har segrarna fått förgyllda silvermedaljer. Kan vi inte enas om en gemensam linje?

I mitt tycke hade det varit bättre att lägga samtliga ordinarie lyft i en klass under resp slutresultat. Då hade man haft allt samlat. Som det nu är får man slå onödigt mycket. Likaså borde de officiella världsrekorden vid varje spels början och världsrekord sätta i resp. spel ha lagts i två kolumner bredvid varandra (med resultat lika bra som eller bättre än berörda rekord inom parentes i resp. kolumn). Det hade givit en bättre överblick.

Denna kritik får dock på intet sätt förta mitt helhetsintryck av ett utomordentligt arbete. De inledande förklaringarna, "bruksanvisningen", och bibliografin visar hur noggrant Widlund gått tillväga, och för en kalederbitare är det en sann fröjd att konsultera detta standardverk.

Säkerligen har Ture Widlund under sitt arbete samlat på sig en massa intressanta poänger, kuriosa, "stories" &c. Förhoppningsvis kommer en fortsättning med sådan berättande text.

Ove Karlsson

I Sverige beställes boken enklast genom att sätta in kr. 100:- på Ture Widlunds postgirokonto 19 56 65-5. Den sändes därvid omgående per post.

ARILD WAEGER DÖD

SOF-medlemmen Arild Waeger, journalist, bordtennispelare och urdjurgårdare, avled den 15 mars 1989 i en ålder av 69 år. Arild var verksam på de stora dagstidningarna i Stockholm, på Nordvästra Skånes Tidningar, Idrottsbladet och Brunnhages/Strömbergs. Med sina rika idrotts- och språkkunskaper var han en idealisk telfonmottagare för utsända kollegor på den tid text fortfarande ringdes in. Arild var också själv en duktig skribent, vilket han fick visa främst på IB.

I bordtennis spelade Arild en landskamp mot Lettland 1938, var i SM-final i herrdubbel 1943 med Styrbjörn Wahlberg och i två kvartsfinaler i singel, samt tog ett DM i vardera singel (1941, hans kanske största framgång med tanke på Stockhoms ställning i bt-Sverige då), herrdubbel och lag. Han representerade under denna tid Stockholms IF, men övergick förstas till sitt kära Djurgården när dess bt-sektion bildades 1947.

Arild hade en tidvis knagglig väg genom livet, men var stark nog att övervinna svårigheterna. Det var nog hans främsta seger.

Tack Arild, en kär och trogen vän - vila i frid!

Ove Karlsson